

İYYÜ Hukuk Fakültesi

2019-2020

Medeni Hukuk I

Pratik Çalışma

İçindekiler

I.	30.10.2019 tarihinde Medeni Hukuk dersinde çözülen pratik.....	2
----	--	---

I. 30.10.2019 tarihinde Medeni Hukuk dersinde çözülen pratik

Ahmet belediye otobüsünde yaşlı Bekir 'in çantasını unuttuğunu görür ve bu çantayı alır. Çantanın içerisinde 10.000 TL nakil para, 50.000 TL değerinde çek, cep telefonu, antika dolma kalem ve gümüş kolye bulunmaktadır.

İlk olarak Ahmet çanta içerisinde bulunan gümüş kolyeyi arkadaşı Kâmil'e emanet ederek bir süre sonra kendisinden geri alacağını, bu süre içerisinde de saklaması gerektiğini söyler. Ancak Kâmil eline geçen bu fırsatı borçlarını kapatmak için kullanabileceğini düşünmüş ve arkadaşı gümüşçü Mehmet'e satın alması için teklifte bulunmuştur. Gümüşçü Mehmet de arkadaşının zor durumda kalmaması için emanet olduğunu bildiği kolyeyi satın almıştır.

Ardından Ahmet çantada bulunan 10.000 TL ile büyük ikramiyenin kendisine çıkacağını umarak 200 tane milli piyango bileti almıştır. Daha sonrasında Ahmet çanta içerisinde bulunan ve Bekir'e rahmetli babasından tek hatıra olarak kalan üstünde "A.Ş." şeklinde babasının isminin baş harflerinin yazılı olduğu dolma kalemi antikacı Demir'e satmıştır. Antikacı Demir de dolma kalemi şu sıralar arasının bozuk olduğu nişanlısı Ayşe Şen'e hediye etmiştir.

Ahmet çantanın içerisinde bulduğu cep telefonunu ise arkadaşı Cemal'e satmıştır. Cemal telefona zarar gelmesini istemediğinden hemen bir telefon kılıfı ve aynı zamanda telefonda müzik dinlemek için 500 TL değerinde bir kulaklık satın almıştır.

Ahmet çeki kullanarak da bir arsa satın almıştır. Aldığı arsada güvenlik gerekçesiyle komşusunun tüm manzarasını kapatacak şekilde bir duvar örmüş ve duvarın üzerine de çanak anten takmıştır. Ayrıca hafta sonlarını geçirmek için de bir konteyneri arsaya koymuştur.

Daha sonra Bekir, Ahmet'in kendisine ait çantayı aldığını öğrenir ve iade ve tazminat davaları açar. Dava sonunda mahkemece Ahmet aleyhine 100.000 TL'lik tazminata hükmedilir. Ahmet bu duruma çok sinirlenerek 100.000 TL'yi 1 TL'lik madeni paralar haline getirerek bir traktöre yükler ve Bekir'e ödemeyi bu şekilde yapar.

Ayrıca bir derneğe üye olmak isteyen Ahmet Aile Nüfus Kayıt örneğinde, ailenin tek

çocuğu olmasına rağmen bir kardeşi daha olduğunu öğrenmiştir ve bu duruma inanamaz. Muhatara bunda bir yanlışlık olduğunu anlatmaya çalışsa da muhtar, nüfus kayıt örneğini nüfus sicili kayıtlarını esas alarak tanzim ettiğini ve sicilde belirtilene aykırı bir belge düzenlenemeyeceğini söyler. Çaresiz kalan Ahmet, almış olduğu nüfus kayıt örneğini derneğe iletir.

Tüm bunların ardından Ahmet bu yaşananların ileride kendisine zarar verebileceğini düşünerek ismini değiştirmek üzere mahkemeye başvurur.

Soru 1: Ahmet'in, komşusunun tüm manzarasını kapatacak şekilde duvar örerek., duvarın üzerine de bir çanak anten takmasında komşusunun başvuracağı yollar TMK genel hükümler çerçevesinde değerlendiriniz?

TMK m.2 dürüstlük kuralını düzenler. Herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kuralına uymak zorumdur. Somut olayda Ahmet'in komşusunun tüm manzarasını kapatması dürüstlük kuralına aykırıdır. Güvenlik gerekçesi ile olsa dahi dürüstlük kuralına aykırı davranarak bu şekilde bir duvarın örülmesi hukuka aykırılık teşkil eder. Komşu bu gerekçelerle dava açarak duvarın makul sınırlara çekilmesini talep edebilir. Hâkim TMK m.4'te düzenlenen hâkimin takdir yetkisine istinaden hukuka ve hakkaniyete uygun olarak karar verir.

Soru 2: Bekir'in antika kalemini Ayşe Şen'den istemesinin mümkün olup olmadığını TMK genel hükümler çerçevesinde değerlendiriniz.

Somut olayda dolma kalemin maliki Bekir'dir. Fakat kalem birkaç el değiştirilerek Ayşe Şen'e ulaşmıştır. Ayşe Şen, TMK m. 777 muktesasınca başkasına ait taşınır bir malı davasız ve aralıksız 5 yıl iyi niyetle malik sıfatıyla zilyetliğinde bulundurursa zamanaşımı yoluyla o taşınırın maliki olur. Burada dürüstlük ve iyi niyet kavramları kilit önem taşımaktadır. İyi niyetin bulunması için üç şartın gerçekleşmesi gerekmektedir. 1. Korumanın kanunen öngörülmüş olması, 2. İyi niyetin bizzat o kişide

bulunması ve 3. Belirli bir zaman anında iyiniyetli olması iyi niyetin korunması için gerekli şartlardır. TMK m. 3/2'e göre ancak durumun gerektirdiği özeni göstermeyen kişi iyi niyet iddiasında bulunamaz.

Nişanlı Ayşe Şen bu durumda iyi niyetlidir. Çünkü araştırırsa da dolma kalemin Antikacı Demir'e ait olduğunu bilecek durumda değildir. Eğer Ayşe Şen iyi niyetli olarak dolma kaleme malik olmamışsa yani nişanlısının kendisine verdiği kalemin başkasına ait olduğunu biliyorsa burada dürüstlük ve iyi niyet bulunmadığı için Bekir, TMK 989'a istinaden 5 yıl içerisinde taşınır davası açabilir, dolma kalemini talep edebilir.

Soru 3: Bekir cep telefonunu Cemal'den isteyebilir mi? İsteyebilmesi durumunda Cemal'in Bekir'den yaptığı masrafları talep edebilmesi mümkün müdür? Bu durumu genel hükümler çerçevesinde ispat yükü açısından da değerlendiriniz.

Cemal telefonu Bekir'den alırken iyi niyet ve dürüstlük şartlarını taşıyorsa yani telefonun bir başkasına ait olduğunu bilmiyorsa TMK m.777 hükümlerince 5 yıl davasız ve aralıksız iyi niyetle malik sıfatıyla zilyetliğinde bulundurursa zamanaşımı yoluyla o taşınırın maliki olur.

Eğer dürüstlük ve iyi niyet söz konusu değilse yani Cemal, telefonun Bekir'e ait olmadığını biliyorsa TMK m.991 hükümlerince bir taşınırın zilyetliğini iyi niyetle edinmemiş kimseye karşı, önceki zilyet her zaman taşınır davası açabilir.

Bir olayın veya olgunun varlığı ya da yokluğu konusunda hâkimin bir kanaat sahibi olmasına yönelik faaliyettir. İddia ve savunma olarak ortaya atılan düşüncelerin deliller yardımıyla hâkimi ikna konusunda kullanılmasını ifade eder. Yani iddia makamı kendi iddiasını ispat etmekle yükümlüdür. Her iki durumda da Bekir iddiasını ispatlamakla mükelleftir.

Soru 4: Ahmet'in 100.000 TL'lik tazminatı bir traktör ile 1 TL'lik madeni paralar halinde ödemesi mümkün müdür? Genel hükümler çerçevesinde değerlendiriniz.

TMK m.2'deki "herkes haklarını kullanırken ve borçlarını yerine getirirken dürüstlük kuralına uymak zorundadır" hükmü gereğince alacaklıyı zora sokma amacıyla Ahmet'in borcunu 1 TL'lik madeni paralar halinde ödemesi dürüstlük kuralına aykırıdır. Böyle bir ödeme mümkün değildir.

Soru 5: TMK md.27 "Adın değiştirilmesi, ancak haklı sebeplere dayanılarak hâkimden istenebilir." hükmü çerçevesinde Ahmet'in isim değiştirme talebi hakkında hâkim olsanız nasıl karar verirdiniz? Gerekçelendirerek yazınız.

Ahmet'in ileride kendisine zarar verebileceğini düşünerek ismini değiştirmek istemesi haklı bir sebep oluşturmadığı için TMK m.27 gereğince talebi reddedilir. TMK m.27'de hüküm içi boşluk bulunmaktadır. Bu gibi durumlarda hâkim haklı sebebin bulunup bulunmadığını hukuka ve hakkaniyete bağlı kalarak hüküm verecektir.

Soru 6: TMK md.507'nin "Hesap yapılırken, miras bırakanın borçları, cenaze giderleri, terekenin mühürlenmesi ve yazımı giderleri, miras bırakan ile birlikte yaşayan ve onun tarafından bakılan kimselerin üç aylık geçim, giderleri terekeden indirilir." hükmü karşısında, terekenin cenaze masraflarını karşılamaya yetmemesi halinde ortaya çıkacak hukuki durumu değerlendiriniz.

TMK 507. madde hükmü terekenin cenaze masraflarını karşılamaya yetmemesi halinde hangi yolun izleneceğine dair bir tasarrufta bulunmamıştır. Bu durumda TMK m.507'de açık boşluk bulunmaktadır.

Soru 7: İspat yükü nedir? Ahmet mahkemeye başvurduğunda ispat yükü kimin üzerindedir?

Bir olayın veya olgunun varlığı ya da yokluğu konusunda hâkimin bir kanaat sahibi olmasına yönelik faaliyettir. İddia ve savunma olarak ortaya atılan düşüncelerin deliller yardımıyla hâkimi ikna konusunda kullanılmasını ifade eder. Yani iddia makamı kendi iddiasını ispat etmekle yükümlüdür.

TMK m. 6 taraflardan her biri kanunda aksine bir hüküm bulunmadıkça hakkını dayandırdığı olguların varlığını ispatla yükümlüdür.

Soru 8: Dernek, Ahmet'in teslim etmiş olduğu nüfus kayıt örneğini, söz konusu belgenin gerçeği yansıtmadığını ileri sürerek iade edebilir mi?

TMK m.7'ye göre resmi sicil ve senetler belgeledikleri olguların doğruluğuna kanıt oluşturlar. Bu sebeple derneğin aksini iddia etmesi mümkün değildir. Aksini resmi sicil ve senetlerle ispat etmek zorundadır.

OLAY II

(A), İstanbul'da sahip olduğu daireyi 1 Aralık 2019'da (K)'ya kiralamıştır. (B) lehinde de 2 Ocak 2019'da ön alım hakkı tanımıştır. (B) için tapu müdürlüğünde gerekli işlemleri yaptıktan sonra eve gitmek için taksiye binen (A), yorgunluğun da etkisiyle çantasını takside unutmuştur. Çantayı bulan (T), çantada bulduğu 1.000 TL ile (Z) ye olan borcunu ödemiş; çantadaki dizüstü bilgisayarını da komşusu (Y)'ye 1.500 TL karşılığında satmıştır.

Soru 1: Olayda adı geçen kişilerin İstanbul'daki daire üzerinde sahip oldukları hakları ve bu hakların ileri sürülebileceği çevre açısından niteliklerini belirtiniz.

(A) İstanbul'daki daire üzerinde **mutlak haklardan** olan **mülkiyet hakkına** sahiptir. (B) ise etkisi **güçlendirilmiş nisbi haklardan** olan **ön alım (şufa) hakkına** sahiptir. (K) ise **mutlak haklar kategorisindeki irtifak haklarından** olan **oturma (sükna) hakkına** sahiptir.

Soru 2: Çantasını takside unutan (A), (Z)'den 1.000 TL'sini ve (Y)'den dizüstü bilgisayarını geri alabilir mi? Açıklayınız.

Zilyet iradesi dışında elinden çıkmış olsa bile para ve hamiline yazılı senetleri iyi niyetle edinmiş olan kişiye karşı taşınır davası açılmayacağını düzenleyen TMK 990. maddesi gereğince çantasını takside unutan (A), (Z)'den 1.000 TL'sini talep edemez.

(Y)'den dizüstü bilgisayarını talep etmesi için iki seçenek bulunmaktadır. İlk durumda TMK m.777'de bulunan "5 yıl davasız ve aralıksız iyi niyetle malik sıfatıyla zilyetliğinde bulundurursa zamanaşımı yoluyla o taşınırın maliki olur" şeklindeki düzenleme (Y)'nin iyi niyetli olarak dizüstü bilgisayara malik olması halinde belirlenen sürenin sonunda zamanaşımı yoluyla malik olacağını öngörür.

İkinci durumda (Y)'nin iyi niyet taşımadan dizüstü bilgisayara malik olması halidir ki bu durumda TMK m. 991 hükümleri uygulanır. TMK m.991 hükümlerince bir taşınırın zilyetliğini iyi niyetle edinmemiş kimseye karşı, önceki zilyet her zaman taşınır davası açabilir.

Soru 3: Hukuki olay ve hukuki fiil kavramlarını tanımlayınız.

Kendilerine hukuken hüküm ve netice bağlanan olaylara hukuki olay denir. Hukuki olaylar geniş anlamda ve dar anlamda olmak üzere iki grupta toplanır. Kanun koyucunun kişi iradesi sonucu olup olmadığına bakmaksızın hüküm ve netice bağladığı olaylar geniş anlamda hukuki olaydır. Örn: ölüm, akıl sağlığının kaybı

Dar anlamda hukuki olay, kişi iradesi sonucu olan ve hukuk düzeni tarafından kendisine hukuki sonuç bağlanan olaylardır. Bunlara hukuki fiil denir. Bazı hukuki olaylar ise insan fiili dışındaki etkenler sonucu oluşur. Bunlara **insan fiili dışındaki hukuki olaylar** denir.

Hukuki Fiil

Hukukun kendisine hukuki sonuç bağladığı insan davranışlarına hukuki fiil (hukuksal eylem) denir. Kişi, davranışına böyle bir sonucun bağlanmasını istemiş olsa da olmasa da hukuk o iradi davranışa belli bir hukuki sonuç bağlamıştır. Yani hukuki fiilde kişinin bu sonucu istemiş olup olmamasının önemi yoktur.